

Àmbit social i criminològic

CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS
I FORMACIÓ ESPECIALITZADA

Ausiàs March, 40
08010 Barcelona
TEL. 93 207 31 14
FAX: 93 207 67 47

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

DOCUMENTS DE TREBALL

CONSELL d'EUROPA

Regles europees per a infractors menors d'edat subjectes a sancions o mesures

Traducció realitzada pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del
Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Abril de 2010

Recomanació CM/R(2008)11 del Comitè de Ministres als Estats Membres sobre les regles europees per a infractors menors d'edat subjectes a sancions o mesures

(Adoptada pel Comitè de Ministres el 5 de novembre de 2008

en la 1040a reunió dels representants dels Ministres)

El Comitè de Ministres, de conformitat amb l'article 15.b de l'Estatut del Consell d'Europa,

Considerant que el propòsit del Consell d'Europa és aconseguir una unitat més gran entre els seus membres, en particular mitjançant una aproximació de les legislacions en assumptes d'interès comú;

Vistos, en particular:

- el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals (STE núm. 5) i la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans;
- el Conveni Europeu per a la Prevenició de la Tortura i de les Penes o Tractes Inhumans o Degradants (STE núm. 126) i la tasca del Comitè encarregat de la seva aplicació;
- la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de la Infància;

Tenint en compte:

- la Recomanació R(2006)2 sobre les normes penitenciàries europees;
- la Recomanació R(2005)5 sobre els drets dels nens que viuen en centres d'acollida;
- la Recomanació R(2004)10 relativa a la protecció dels drets humans i la dignitat de les persones amb trastorns mentals;
- la Recomanació R(2003)20 relativa a noves maneres de tractament de la delinqüència juvenil i el paper de la justícia del menor en la Unió Europea

- la Recomanació Núm. R (97)12 sobre el personal encarregat de l'aplicació de sancions o mesures;
- la Recomanació Núm. R (92)16 relativa a les normes europees sobre sancions i mesures aplicades en la comunitat;
- la Recomanació Núm. R (87)20 sobre reaccions socials davant la delinqüència juvenil;

Tenint en compte, a més:

- les Directrius de les Nacions Unides per a la prevenció de la delinqüència juvenil (Directrius de Riad);
- les Regles mínimes de les Nacions Unides per a l'administració de la justícia de menors (Regles de Beijing);
- les Regles mínimes de les Nacions Unides sobre les mesures no privatives de llibertat (Regles de Tòquio);
- les Regles de les Nacions Unides per a la protecció dels menors privats de llibertat (Regles de l'Havana);

Vistos la Declaració Final i el Pla d'Acció aprovats en la III Cimera de Caps d'Estat i de Govern del Consell d'Europa (Varsòvia, Polònia, 16-17 de maig de 2005) i, en particular, la Part III.2 del Pla d'Acció titulat "Construint una Europa per als nens", així com vista també la Resolució núm. 2 aprovada en la 28a Conferència del Consell de Ministres Europeus de Justícia (Lanzarote, Espanya, 25-26 d'octubre de 2007);

Considerant, per tant, que cal una acció comuna d'àmbit europeu per tal de protegir millor els drets i el benestar dels menors que entren en conflicte amb la llei i que cal desenvolupar un sistema de justícia favorable als nens en els seus estats membres;

Considerant important respecte a això que els estats membres del Consell d'Europa segueixin millorant, actualitzant i observant principis comuns en l'àmbit de les seves polítiques i pràctiques nacionals relatives a la justícia del menor, i també millorant la cooperació internacional en aquest àmbit,

Recomana que els governs dels estats membres:

- es guïïn en la seva legislació, polítiques i pràctiques per les regles contingudes en l'annex a aquesta recomanació;

- s'assegurin que aquesta recomanació i el comentari que l'acompanya es tradueixin i divulguin tan àmpliament com es pugui i, més específicament, entre les autoritats judicials i la policia; els serveis encarregats de l'execució de les sancions i mesures que afecten als infractors menors d'edat; les institucions penitenciàries, de benestar social i de salut mental que tinguin en custòdia infractors menors d'edat i el seu personal; així com també entre els mitjans de comunicació i el públic en general.

Annex a la Recomanació CM/R(2008)11

Regles europees per a infractors menors d'edat subjectes a sancions o mesures

L'objectiu d'aquestes regles és protegir els drets i la seguretat dels infractors menors d'edat subjectes a sancions o mesures i promoure el seu benestar físic, psíquic i social quan estiguin sotmesos a sancions o mesures aplicades en la comunitat o a qualsevol forma de privació de llibertat.

Res en aquestes regles s'hauria d'interpretar en el sentit que s'oposen a l'aplicació d'altres instruments i normes internacionals pertinents sobre drets humans més apropiats per assegurar els drets, l'assistència i la protecció dels infractors menors d'edat. A més, les disposicions de la Recomanació R(2006)2 sobre les Normes penitenciàries europees i la Recomanació núm. R (92)16 relativa a Regles europees sobre sancions i mesures aplicades en la comunitat, s'executaran en benefici dels infractors menors d'edat en la mesura que no entrin en conflicte amb aquestes regles.

Part I – Principis bàsics, àmbit d'aplicació i definicions

A. Principis bàsics

1. Es tractarà els menors infractors subjectes a sancions o mesures amb respecte pels seus drets humans.

2. Les sancions o mesures que es podran imposar als infractors menors d'edat, així com la manera d'aplicar-les, s'establiran mitjançant disposicions legals i es basaran en els principis d'integració social, educació i prevenció de la reincidència.
3. Les sancions i mesures seran imposades per un tribunal o, si són imposades per alguna altra autoritat legalment reconeguda, estaran subjectes a ràpida revisió judicial. Se les determinarà i imposarà pel període mínim necessari i només amb finalitats legítimes.
4. L'edat mínima per a la imposició de sancions o mesures com a resultat de la comissió d'un delictes no podrà ser massa baixa i se l'estipularà mitjançant disposicions legals.
5. La imposició i l'aplicació de sancions o mesures es basaran en l'interès superior dels infractors menors d'edat, estaran delimitades per la gravetat dels delictes comesos (principi de proporcionalitat) i tindran en compte l'edat, el benestar físic i mental, el desenvolupament, les capacitats i les circumstàncies personals (principi d'individualització) del menor constatat, quan sigui necessari, mitjançant informes psicològics, psiquiàtrics o socials.
6. A fi d'adaptar l'aplicació de sancions i mesures a les circumstàncies particulars de cada cas, les autoritats responsables de l'aplicació tindran un grau de discrecionalitat suficient, sense que això porti a desigualtat greus de tractament.
7. Les sancions o mesures no seran humiliants ni degradants per als infractors menors d'edat als quals s'apliquin.
8. Les sancions o mesures no s'aplicaran d'una manera que n'agreugi el caràcter aflictiu o presenti un risc indegut de danys físics o psíquics.
9. Les sancions o mesures s'aplicaran sense cap retard indegut i només en la mesura i durant el temps estrictament necessaris (principi d'intervenció mínima).
10. La privació de llibertat d'un menor serà una mesura d'últim recurs i se la imposarà i aplicarà pel temps més curt possible. Cal fer esforços específics per evitar la detenció preventiva.

11. Les sancions o mesures s'imposaran i aplicaran sense cap mena de discriminació per raons de sexe, raça, color, llengua, religió, orientació sexual, opinions polítiques o de qualsevol altre tipus, origen nacional o social, pertinença a una minoria nacional, fortuna, naixement o qualsevol altra situació (principi de no discriminació).

12. S'estimularan la mediació i altres mesures restauratives en totes les etapes del tracte amb menors.

13. Tot sistema de justícia que s'ocupi de menors d'edat haurà de garantir la seva participació efectiva en els procediments d'imposició i també d'execució de les sancions o mesures. Els menors d'edat no tindran menys drets jurídics ni salvaguardes que els reconeguts per les normes processals penals als infractors majors d'edat.

14. Tot sistema de justícia que s'ocupi de menors d'edat haurà de tenir degudament en compte els drets i les responsabilitats dels pares i representants legals i, en la mesura que sigui possible, els implicarà en el procés i en l'execució de sancions o mesures, llevat quan això no sigui en l'interès superior del menor. Quan l'infractor sigui major d'edat, la participació dels pares i representants legals no serà obligatòria. Els membres de la família extensa del menor i la comunitat en general també podran participar en el procés quan sigui apropiat.

15. Tot sistema de justícia que s'ocupi de menors d'edat haurà de seguir un enfocament pluridisciplinari, que impliqui diverses instàncies i que estigui integrat en iniciatives socials més àmplies per als menor d'edat, a fi d'assegurar un enfocament integrat de l'assistència a aquests menors i la seva continuïtat (principis de participació de la comunitat i assistència continuada).

16. Es respectarà plenament el dret a la intimitat dels menors en totes les etapes del procediment. No es comunicaran a ningú que no estigui legalment autoritzat a accedir-hi, ni la identitat dels infractors menors d'edat ni la informació confidencial sobre ells i les seves famílies.

17. Els infractors joves adults podran ser considerats, quan sigui apropiat, com a infractors menors d'edat i se'ls tractarà en conseqüència.

18. Tot el personal que treballa amb menors porta a terme un servei públic important. El seu reclutament, formació especialitzada i condicions laborals hauran de

garantir que puguin prestar una assistència de la qualitat apropiada per respondre a les necessitats específiques dels infractors menors d'edat i proporcionar-los models socials positius.

19. S'hauran de proporcionar recursos i personal suficients per assegurar que les intervencions en les vides dels menors tinguin sentit. La manca de recursos no justificarà mai la violació dels drets humans dels menors.

20. L'execució de tota sanció o mesura haurà d'estar subjecta a inspeccions governamentals periòdiques i a un seguiment independent.

B. Àmbit d'aplicació i definicions

21. A efectes d'aquestes regles:

21.1. "infractor menor d'edat" significa tota persona per sota de l'edat de 18 anys que presumptament ha comès un delictes o a la qual s'imputa un delictes. Les referències a menors en aquestes regles s'interpretaran com referències a infractors menors d'edat segons la definició anterior;

21.2. "infractor jove adult" significa tota persona entre els 18 i els 21 anys d'edat que presumptament ha comès un delictes o q o a la qual s'imputa un delictes, i que està subjecte a aquestes regles perquè està compresa en les disposicions de la Regla 17. Les referències a joves adults en aquestes regles s'interpretaran com referències a infractors joves adults segons la definició anterior.

21.3. "delictes" significa qualsevol acte o omissió que infringeix el Dret penal. A efectes d'aquestes regles, inclou tota infracció de la qual s'hagi ocupat un tribunal penal o qualsevol altra autoritat judicial o administrativa;

21.4. "sancions o mesures aplicades en la comunitat" significa tota sanció o mesura que no sigui una mesura de detenció, mantingui els menors en el si de la comunitat, i impliqui algunes restriccions a la seva llibertat mitjançant la imposició de condicions i/o obligacions, i que sigui aplicada per organismes designats per llei a aquest efecte. El terme designa tota sanció imposada per una autoritat administrativa o judicial i tota mesura adoptada abans d'una decisió o sanció o en lloc d'aquesta, així com també

modalitats d'execució d'una sentència de privació de llibertat fora d'un establiment penitenciari;

21.5. “privació de llibertat” significa tota modalitat d'internament del menor, per decisió d'una autoritat administrativa o judicial, en una institució de la qual no se li permet marxar quan vulgui;

21.6. “institució” significa una entitat física sota el control de l'autoritat pública en la qual els menors viuen sota la supervisió de personal d'acord amb normes formals.

22. Aquestes regles també es podran aplicar en benefici d'altres persones internades en les mateixes institucions o entorns que els infractors menors d'edat.

Part II – Sancions i mesures aplicades en la comunitat

C. Marc jurídic

23.1. En totes les etapes del procés es proporcionarà un ampli ventall de sancions i mesures aplicades en la comunitat, ajustades a les diferents etapes de desenvolupament dels menors.

23.2. Es donarà prioritat a les sancions i mesures que puguin exercir una acció educativa així com també constituir una resposta reparadora als delictes comesos pels menors.

24. La legislació nacional haurà d'especificar les següents característiques de les diferents sancions i mesures aplicades en la comunitat:

- a. la definició i modalitat d'aplicació de totes les sancions i mesures aplicables als menors;
- b. tota obligació o condició que sigui conseqüència de la imposició de la sanció o mesura en qüestió;
- c. els casos que requereixen que el menor doni el seu consentiment abans que se li pugui imposar la sanció o mesura;
- d. quines autoritats són responsables de la imposició, modificació i aplicació d'una sanció o mesura i els seus respectius deures i responsabilitats;

- e. els motius i procediments aplicables per a la modificació d'una sanció o mesura imposada; i
- f. els procediments per a l'escrutini extern i periòdic de l'actuació de les autoritats executores.

25. A fi de respondre a les necessitats específiques dels menors, la legislació nacional establirà:

- a. l'obligació de les autoritats competents d'explicar el context i els objectius de les disposicions legals que regulen les sancions o mesures aplicades en la comunitat als menors infractors i, si cal, als seus pares o representants legals;
- b. l'obligació de les autoritats competents de cercar sempre la millor cooperació possible amb els infractors menors d'edat i els seus pares o representants legals; i
- c. els drets dels pares i representants legals dels menors infractors subjectes a sancions o mesures aplicades en la comunitat, les possibles restriccions dels seus drets, i els seus deures pel que fa a la imposició i aplicació d'aquestes sancions i mesures.

26. La decisió d'imposar o revocar una sanció o mesura aplicada en la comunitat haurà de ser presa per una autoritat judicial o, si la pren alguna autoritat administrativa legalment reconeguda, estarà subjecta a revisió judicial.

27. Segons els progressos del menor, les autoritats competents tindran la capacitat, quan així estigui previst en la legislació nacional, de reduir la durada d'una sanció o mesura, suavitzar les condicions o obligacions establertes en la sanció o mesura esmentada, o posar-hi fi.

28. Els drets dels menors als beneficis relatius a educació, formació professional, assistència sanitària tant física com psíquica, seguretat i seguretat social no podran ser limitats per la imposició o aplicació de les sancions o mesures aplicades en la comunitat.

29. Quan, perquè a un menor se li pugui imposar la sanció o mesura aplicada en la comunitat calgui el seu consentiment o el dels seus pares o representants legals, aquest consentiment haurà de ser informat i explícit.

30.1. Si els menors no s'atenen a les condicions i obligacions de les sancions o mesures aplicades en la comunitat que se'ls hagin imposat, no se'ls privarà automàticament de llibertat. Sempre que sigui possible, se substituiran les sancions o mesures aplicades en la comunitat per altres de modificades o noves.

30.2. L'incompliment no constituirà automàticament un delict.

D. Condicions de l'aplicació i conseqüències dels incompliments

D.1. Condicions de l'aplicació

31.1. Les sancions i mesures aplicades en la comunitat s'executaran d'una manera que tinguin sentit per als menors i contribueixi al seu desenvolupament educatiu i la millora de les seves aptituds socials.

31.2. S'encoratjarà els menors a debatre qüestions relacionades amb l'execució de les sancions i mesures aplicades en la comunitat i a comunicar-se, individualment o col·lectivament, amb les autoritats sobre aquestes qüestions.

32. L'execució de sancions o mesures aplicades en la comunitat haurà de respectar en la mesura que sigui possible les xarxes socials constructives dels menors i les relacions amb les seves famílies.

33.1. S'informarà els menors, d'una manera i en un llenguatge que entenguin, de com se'ls aplicarà la sanció o mesura en la comunitat que els ha estat imposada, i dels seus drets i deures amb relació a aquesta aplicació.

33.2. Els menors tindran el dret de fer declaracions orals o escrites abans que es prengui cap decisió formal relativa a l'execució de les sancions o mesures aplicades en la comunitat, així com també tindran el dret de sol·licitar que es canviïn les condicions d'execució.

34.1. Les autoritats d'execució elaboraran expedients de cada cas individual i els mantindran actualitzats.

- 34.2. Els expedients de casos hauran de satisfer els requisits següents:
- a. la informació en els expedients dels casos només inclourà els aspectes rellevants per a la sanció o mesura en la comunitat imposada i la seva aplicació;
  - b. els menors i els seus pares o representants legals hauran de tenir accés als expedients dels menors en la mesura que això no infringeixi el dret a la intimitat de tercers; també tindran dret a impugnar els continguts dels expedients;
  - c. la informació en cada expedient de cas només serà revelada a les autoritats a les quals s'hagi concedit legalment el dret de rebre-la i la informació revelada és limitarà a allò que sigui rellevant per a la tasca de l'autoritat que la sol·liciti;
  - d. després de la finalització de l'execució de la sanció o mesura en la comunitat, s'hauran de destruir els expedients dels casos o guardar-los en arxius, amb accés als continguts restringit per normes que estableixin salvaguardes quant a la seva revelació a tercers.
35. Tota informació sobre menors revelada a organismes que proporcionen llocs d'estudi o treball, o assistència personal o social, estarà restringida al propòsit de cada acció particular considerada.
- 36.1. Les condicions en les quals els menors portin a terme treball comunitari o altres tasques comparables hauran de satisfer les normes establertes per la legislació nacional general en matèria de salut i seguretat.
- 36.2. S'haurà d'assegurar els menors o indemnitzar-los per les conseqüències de qualsevol accident, lesió o responsabilitat civil que es produeixi com a resultat de l'execució de sancions o mesures aplicades en la comunitat.
37. Els costos de l'execució en principi no aniran a càrrec dels menors ni de les seves famílies.
38. Les relacions entre el personal implicat i els menors es regiran per principis d'educació i desenvolupament personal.

39.1. L'execució de sancions i mesures aplicades en la comunitat es fonamentarà en avaluacions i mètodes d'intervenció individualitzats coherents amb les normes professionals demostrades.

39.2. Aquests mètodes s'hauran de desenvolupar a la llum dels avenços de la recerca i la millor pràctica en treball social, benestar social per a la joventut i altres camps d'activitat relacionats.

40. En el marc de la imposició d'una sanció o mesura en la comunitat i a fi de respondre a les necessitats dels menors, s'adoptaran diversos enfocaments, com ara estudi d'antecedents personals o familiars, teràpia de grup, tutories assistència de dia, i tractaments especialitzats segons les diferents categories d'infractors.

41.1 Les restriccions de llibertat hauran de ser proporcionades a la sanció o mesura en la comunitat, estar limitades als seus objectius i només s'imposaran als menors en la mesura en què siguin necessàries per a la bona aplicació de la sanció o mesura.

41.2. Es donaran instruccions pràctiques i precises al personal directament responsable d'executar una sanció o mesura aplicada en la comunitat.

42. Sempre que sigui possible, es mantindrà una relació continua i a llarg termini entre el personal d'execució i el menor, fins i tot encara que canviïn el lloc de residència o la situació jurídica del menor, o el tipus d'intervenció.

43.1. Es prestarà especial atenció a les intervencions apropiades per a les minories lingüístiques o ètniques i els menors de nacionalitat estrangera.

43.2 En el cas que es decideixi transferir l'execució de les sancions o mesures aplicades en la comunitat a menors de nacionalitat estrangera, se'ls informarà dels seus drets a aquest respecte. Els organismes de benestar social i justícia que s'ocupin del menor establiran una estreta col·laboració a fi de facilitar a aquests menors l'assistència necessària de seguida que arribin al seu país d'origen.

43.3. En casos excepcionals en els quals els menors de nacionalitat estrangera hagin de ser expulsats al seu país d'origen després de sancions o mesures aplicades en la comunitat, caldrà esforçar-se per establir contactes amb les autoritats de benestar social

dels països d'origen, en la mesura que aquests contactes siguin en l'interès superior dels menors afectats.

44. S'encoratjarà els menors a reparar, en la mesura de les seves possibilitats, qualsevol perjudici o efectes negatius causats pel seu delictes, sempre que la reparació esmentada entri dins l'àmbit d'aplicació de les sancions o mesures aplicades en la comunitat a les quals estiguin subjectes.

45. No s'emprendrà treball comunitari amb l'únic propòsit d'obtenir un benefici.

D.2. Conseqüències dels incompliments

46. S'informarà els menors i els seus pares o representants legals de les conseqüències d'un incompliment de les condicions i obligacions de les sancions o mesures aplicades en la comunitat i de les regles segons les quals es consideraran les denúncies d'incompliment.

47.1. Es definiran clarament els procediments que hauran de seguir les autoritats que informin o decideixin sobre els incompliments de les sancions o mesures aplicades en la comunitat.

47.2. Les transgressions menors s'anotaran en l'expedient individual arxivat però no caldrà que se les comuniqui a les autoritats que decideixen sobre incompliments, llevat que la legislació nacional així ho exigeixi. Aquestes transgressions es poden resoldre ràpidament amb mesures discrecionals.

47.3. Els incompliments importants dels requeriments seran notificats immediatament i per escrit a les autoritats que decideixen sobre els incompliments.

47.4. Aquests informes hauran de contenir una narració detallada de la manera en què s'ha produït l'incompliment, les circumstàncies en les quals ha tingut lloc i la situació personal del menor.

48.1. L'autoritat responsable de decidir sobre un incompliment es pronunciarà sobre la modificació o la revocació parcial o total d'una sanció o mesura aplicada en la comunitat només després de portar a terme un examen detallat dels fets dels quals se l'hagi informat.

48.2. Si cal, se sol·licitaran avaluacions o observacions psicològiques i psiquiàtriques, així com també informes socials.

48.3. L'autoritat s'assegurarà que els menors i, quan sigui apropiat, els seus pares o representants legals tinguin l'oportunitat d'examinar l'evidència d'incompliment sobre la qual es fonamenta la sol·licitud de modificació o revocació, a fi que es puguin pronunciar.

48.4. Quan s'estigui considerant la revocació o modificació d'una sanció o mesura aplicada en la comunitat, es tindrà en compte fins a quin punt el menor ja ha satisfet els requeriments de la sanció o mesura inicial, a fi de garantir que la sanció o mesura nova o modificada encara sigui proporcionada al delictes.

48.5. Si, com a resultat d'un incompliment, una autoritat que no sigui un tribunal revoca o modifica una sanció o mesura aplicada en la comunitat, la seva decisió estarà subjecta a revisió judicial.

Part III – Privació de llibertat

E. Aspectes generals

E.1. Enfocament global

49.1. La privació de llibertat només s'aplicarà amb l'objectiu per al qual hagi estat imposada i d'una manera que no agreugi el patiment que li és inherent.

49.2. La privació de llibertat dels menors preveurà la possibilitat de llibertat anticipada.

50.1. S'hauran de garantir als menors privats de llibertat tota una sèrie d'activitats i intervencions significatives de conformitat amb un pla global individual que tingui com a objectiu la progressió a través de règims menys restrictius i la preparació per a la posada en llibertat i la reinserció en la societat. Aquestes activitats i intervencions hauran de fomentar la salut psíquica i física, el respecte per un mateix i el sentit de la responsabilitat del menor, i desenvolupar aptituds i capacitats a fi d'evitar la reincidència.

50.2. S'encoratjarà els menors a participar en les activitats i intervencions d'aquest tipus.

50.3. S'encoratjarà els menors privats de llibertat a discutir les qüestions relacionades amb les condicions generals i les activitats del seu règim en les institucions i a comunicar-se individualment o, quan sigui pertinent, col·lectivament amb les autoritats sobre aquestes qüestions.

51. A fi de garantir la continuïtat de l'assistència, des de l'inici de tot període de privació de llibertat i mentre duri els menors seran atesos pels organismes que en puguin ser responsables després de la seva posada en llibertat.

52.1. Com que els menors privats de llibertat són molt vulnerables, les autoritats n'hauran de protegir la integritat física i psíquica i propiciar-ne el benestar.

52.2. S'hauria de prestar especial atenció a les necessitats dels menors que han experimentat abusos físics, psicològics o sexuals.

E.2. Estructura institucional

53.1. Les institucions o seccions d'institucions hauran de disposar de tot un ventall d'instal·lacions a fi de respondre a les necessitats individuals dels menors en custòdia i a l'objectiu específic del seu internament.

53.2. Aquestes institucions hauran d'oferir unes condicions que permetin que les mesures de seguretat i control necessàries per evitar que els menors es facin mal a ells mateixos o facin mal al personal, a altres interns o a la comunitat en general, siguin les menys restrictives possibles.

53.3. La vida en una institució s'haurà d'assemblar tant com es pugui als aspectes positius de la vida en la comunitat.

53.4. El nombre de menors en una institució haurà de ser prou reduït com per permetre una atenció individualitzada. Les institucions estaran organitzades en unitats de reclusió petites.

53.5. Les institucions de menors estaran situades en llocs de fàcil accés i facilitaran el contacte entre els menors i les seves famílies. Se les hauria d'establir i haurien d'estar integrades en l'entorn social, econòmic i cultural de la comunitat.

E.3. Ingress

54. L'ingrés de les diferents categories de menors en institucions s'hauria de guiar, especialment, per la prestació del tipus d'assistència que millor respongui a les seves necessitats particulars i a la protecció de la seva integritat física i psíquica i el seu benestar

55. Els menors ingressaran, en la mesura que sigui possible, en institucions fàcilment accessibles des del seu domicili o des dels centres de reinserció social.

56. S'enviarà els menors privats de llibertat als centres penitenciaris amb els nivells de seguretat menys restrictius per a una custòdia segura.

57. S'ingressarà en una institució de salut mental els menors que pateixen trastorns mentals i als quals s'ha de privar de llibertat.

58. Sempre que es pugui es consultarà els menors i, quan sigui viable, els seus pares o representants legals, sobre l'ingrés inicial i trasllat subsegüent d'una institució a una altra.

59.1. No es tindrà els menors en custòdia en institucions per a adults, sinó en institucions especialment pensades per a ells. Tanmateix, si excepcionalment els menors ingressessin en una institució per a adults, se'ls haurà d'allotjar separatament, llevat de casos individuals en què sigui en el seu interès superior que no es faci així. En tots els casos se'ls aplicaran aquestes regles.

59.2. Es podran fer excepcions a aquest requisit de detenció per separat segons el núm. 1) del paràgraf a fi de permetre que un menor participi en activitats organitzades amb altres persones en institucions per a adults.

59.3. Els menors que arribin a la majoria d'edat i els adults joves als quals es tracti com si fossin menors normalment estaran internats en institucions per a infractors menors d'edat o en institucions especialitzades per a adults joves, llevat que la seva reinserció social es pugui portar millor a terme en una institució per a adults.

60. Els homes i dones infractors menors d'edat normalment seran internats en institucions o unitats separades dins d'una institució. No cal aplicar la separació entre homes i dones en les institucions de benestar social o de salut mental. Fins i tots quan

els homes i dones menors estiguin internats per separat, se'ls permetrà participar junts en activitats organitzades.

61. Dins de les institucions hi haurà un sistema adequat d'avaluació a fi de custodiar els menors d'acord amb les seves necessitats educatives, de desenvolupament i de seguretat.

4. Admissió

62.1. No s'admetrà ni custodiarà cap menor en una institució si no s'ha cursat degudament una ordre d'internament.

62.2. En el moment de l'admissió, s'haurà d'enregistrar immediatament la següent informació relativa a cada menor:

- a. informació de la identitat del menor i dels seus pares o representants legals;
- b. les raons de l'internament i l'autoritat que en sigui responsable;
- c. el dia i l'hora d'admissió;
- d. un inventari de les propietats personals del menor, que s'hauran de guardar en dipòsit;
- e. tota lesió i al·legacions de maltractament previ;
- f. tota informació i informe del passat del menor i de les seves necessitats educatives o de benestar social; i
- g. subjecta a les exigències del secret mèdic, tota informació relativa al perill que el menor s'autolesioni o tota condició mèdica rellevant per al benestar físic o psíquic del menor o d'altres persones.

62.3. En el moment de l'admissió, s'explicaran al menor, en un llenguatge i d'una manera que entengui, les regles de la institució i els seus drets i obligacions.

62.4. Es notificarà immediatament als pares o representants legals del menor l'ingrés del menor, la informació sobre les regles que regeixen la institució i qualsevol altra informació rellevant.

62.5. De seguida que es pugui després de l'admissió, el menor passarà una revisió mèdica, se li obrirà un historial mèdic i s'iniciarà el tractament de qualsevol lesió o malaltia que pugui tenir.

62.6. De seguida que es pugui després de l'admissió:

- a. s'entrevistarà el menor i se'n farà un primer informe psicològic, d'educació i social en el qual s'identificarà qualsevol factor rellevant per al tipus i grau específic de l'assistència i intervenció;
- b. s'establirà el grau adequat de seguretat per al menor i, si cal, es faran canvis en l'ingrés inicial;
- c. Llevat que el període de privació de llibertat sigui molt curt, es desenvoluparà un pla general d'educació i programes de formació d'acord amb les característiques individuals del menor, i s'iniciarà l'execució dels programes en qüestió; i
- d. es tindran en compte les opinions del menor a l'hora de desenvolupar els programes en qüestió.

E.5. Allotjament

63.1. L'allotjament proporcionat als menors, i en particular el lloc per dormir, hauran de respectar la dignitat humana i, en la mesura que sigui possible, la intimitat, i satisfer els requisits de salut i higiene, i es prestarà la consideració deguda a les condicions climàtiques i, especialment, a la superfície útil, el volum d'aire, la il·luminació, la calefacció i la ventilació. La legislació nacional estipularà els requeriments mínims específics en aquests aspectes.

63.2. Normalment, a la nit els menors s'allotjaran en dormitoris individuals, llevat quan sigui preferible que comparteixin el dormitori. L'allotjament només serà compartit si és apropiat a aquest efecte i serà ocupat per menors capaços de relacionar-se l'un amb l'altre. Abans de demanar als menors que comparteixin un dormitori, se'ls consultarà i podran indicar amb qui els agradaria compartir-lo.

64. El personal supervisarà periòdicament i discretament tots els allotjaments, particularment a la nit, a fi de garantir la protecció de tots els menors. També s'haurà de disposar d'un sistema d'alarma efectiu que pugui ser utilitzat en cas d'emergència.

E.6. Higiene

65.1. Totes les parts de la institució hauran de rebre el manteniment apropiat i estar sempre netes.

65.2. Els menors hauran de tenir fàcil accés a instal·lacions sanitàries higièniques i que respectin la intimitat.

65.3. Es proporcionaran instal·lacions adequades perquè els menors es puguin banyar o dutxar si pot ser cada dia, i a una temperatura adequada al clima.

65.4. Els menors hauran d'ocupar-se de la seva higiene personal i mantenir nets i ordenats la seva roba i el seu dormitori i les autoritats els hauran d'ensenyar a fer-ho i proporcionar-los els mitjans per fer-ho.

E.7. Roba i roba de llit

66.1. Es permetrà que els menors portin la seva pròpia roba, sempre que sigui adequada.

66.2. La institució proporcionarà roba adequada als menors que no en tinguin prou de pròpia.

66.3. Roba adequada és roba que no sigui humiliant ni degradant i que sigui adient per al clima i no representi cap perill per a la protecció o seguretat del menor.

66.4. No s'exigirà als menors que obtinguin permisos per sortir de la institució que vesteixin robes que els identifiquin com a persones privades de llibertat.

67. Es proporcionarà a cada menor un llit separat i roba de llit personal i apropiada, que es mantindrà en bon estat i canviarà prou sovint com per assegurar-ne la netedat.

E.8. Nutrició

68.1. Es proporcionarà als menors una dieta nutritiva que en tingui en compte l'edat, l'estat de salut, la condició física, la religió, la cultura i les activitats que portin a terme en la institució.

68.2. El menjar es prepararà i servirà d'acord amb les normes d'higiene i se'l servirà en tres àpats diaris amb intervals raonables.

68.3. Els menors hauran de poder accedir a aigua potable en tot moment.

68.4. Quan sigui apropiat, es donarà als menors la possibilitat de cuinar el seu propi menjar.

E.9. Salut

69.1. S'aplicaran als menors privats de llibertat les disposicions contingudes en els instruments internacionals relatives a atenció mèdica per a la salut física i psíquica dels detinguts adults.

69.2. Es protegirà la salut dels menors privats de llibertat de conformitat amb les normes mèdiques reconegudes aplicables als menors en la comunitat general.

70.1. S'haurà de prestar especial atenció als riscos per a la salut relacionats amb la privació de llibertat.

70.2. S'hauran de desenvolupar i aplicar polítiques especials per evitar que els menors se suïcidin i autolesionin, especialment durant el període inicial de detenció i durant altres períodes identificats com d'alt risc.

71. Es proporcionarà als menors atenció mèdica preventiva i educació sanitària.

72.1. Les intervencions mèdiques, inclòs l'ús de medicació, es portaran a terme només per raons mèdiques i no amb l'objectiu de mantenir l'ordre o com una forma de càstig. S'aplicaran els mateixos principis ètics o principis de consentiment que regeixen les intervencions mèdiques en la societat. Es mantindrà un historial de tots els tractaments mèdics o drogues administrats.

72.2. No se sotmetrà mai als menors privats de llibertat a l'ús experimental de drogues o tractaments.

73. Es prestarà particular atenció a les necessitats de:
- a. els menors més joves;
  - b. les noies embarassades i mares amb nens petits;
  - c. els drogoaddictes i alcohòlics;
  - d. els menors amb problemes de salut física o mental;
  - e. els menors als quals excepcionalment es privi de llibertat per períodes llargs;
  - f. els menors que han patit abusos físics, psicològics o sexuals;
  - g. els menors socialment aïllats; i
  - h. altres grups d'infractors especialment vulnerables.

74.1. Els serveis d'atenció sanitària oferts als menors formaran part d'un programa d'assistència multidisciplinari.

74.2. A fi de proporcionar una xarxa continua de suport i teràpia, i sense perjudici del secret professional i de la funció de cada professió, el treball dels doctors i infermers estarà estretament coordinat amb el dels treballadors socials, psicòlegs, professors, altres professionals i membres del personal en contacte regular amb els menors infractors.

75. L'atenció sanitària en les institucions de menors no es limitarà al tractament dels pacients malalts, sinó que abastarà també la medicina social i preventiva i la supervisió de la nutrició.

E.10. Règim d'activitats

76.1. Totes les intervencions estaran dissenyades per promoure el desenvolupament dels menors, als quals s'encoratjarà activament a participar-hi.

76.2. Aquestes intervencions tractaran de respondre a les necessitats individuals dels menors d'acord amb la seva edat, sexe, nivell social i cultural, etapa de desenvolupament i tipus de delicte comès. Hauran de ser coherents amb les normes

professionals provades basades en les conclusions de la recerca i les millors pràctiques en aquest àmbit.

77. El règim d'activitats tindrà com a objectiu l'educació, el desenvolupament personal i social, la formació professional, la rehabilitació i la preparació per a la posada en llibertat. Podrà incloure:

- a. escolarització;
- b. formació professional;
- c. teràpia laboral i ocupacional;
- d. formació per a la ciutadania;
- e. aptituds socials i formació en competències;
- f. control de l'agressivitat;
- g. teràpia de la dependència;
- h. teràpia individual i de grup;
- i. educació física i esport;
- j. estudis superiors o educació postescolar;
- k. regulació del deute;
- l. programes de justícia restaurativa i reparació pels delictes comesos;
- m. activitats creatives en temps de lleure i hobbies;
- n. activitats en la comunitat, fora de la institució, permisos d'un dia i altres tipus de permisos; i
- o. preparació per a la posada en llibertat i la reinserció.

78.1. L'escolarització i la formació professional i, quan sigui apropiat, les intervencions de tractament, tindran prioritat sobre el treball.

78.2. En la mesura que sigui possible, s'organitzarà que els menors puguin assistir a escoles i centres de formació locals i a altres activitats en la comunitat.

78.3. Quan no sigui possible que els menors assisteixin a escoles locals o centres de formació fora de la institució, l'educació i la formació es portaran a terme dins de la institució però sota els auspicis d'organismes externs d'educació i formació professional.

78.4. Mentre els menors estiguin internats, se'ls permetrà continuar l'escolarització o formació professional, i als qui no hagin completat l'escolarització obligatòria se'ls podrà obligar a acabar-la.

78.5. S'integrarà els menors internats en el sistema d'educació i formació professional del país, de manera que després de la seva posada en llibertat puguin continuar sense dificultats la seva educació i formació professional.

79.1. S'elaborarà un pla individual sobre la base de les activitats en la Regla 77, amb una llista d'aquelles en les quals participarà el menor.

79.2. L'objectiu d'aquest pla serà capacitar els menors des del mateix moment del seu internament perquè puguin aprofitar el temps de la millor manera i desenvolupar capacitats i competències que els permetin reintegrar-se a la societat.

79.3. El pla estarà orientat a la preparació dels menors perquè siguin posats en llibertat com més aviat millor i de manera que doni una indicació de les mesures apropiades per a després de la posada en llibertat.

79.4. El pla s'aplicarà i actualitzarà periòdicament amb la participació dels menors, els organismes externs implicats i, en la mesura que sigui possible, els pares o representants legals.

80.1. El règim d'activitats haurà de permetre que els menors passin a l'aire lliure, fora dels dormitoris, tant de temps com sigui necessari per a un nivell adequat d'interacció social. Aquest període serà, preferentment, de vuit hores diàries com a mínim.

80.2. La institució també organitzarà activitats útils els caps de setmana i festius.

81. A tots els menors privats de llibertat se'ls permetrà fer exercici amb regularitat durant dues hores diàries com a mínim, de les quals al menys una serà a l'aire lliure si el temps ho permet.

82.1. La institució proporcionarà als menors suficient treball interessant i amb valor educatiu.

82.2. El treball haurà de ser adequadament remunerat.

82.3. Quan els menors participin en activitats durant l'horari laboral se'ls remunerarà com si treballessin.

82.4. Els menors tindran una adequada cobertura de seguretat social, similar a la proporcionada en la societat lliure.

E.11. Contacte amb el món exterior

83. Es permetrà als menors que es comuniquin mitjançant cartes, sense restriccions quant al nombre, i tan sovint com sigui possible per telèfon i altres mitjans de comunicació, amb les seves famílies, altres persones i representant d'organitzacions de fora, i que rebin visites periòdiques d'aquestes persones.

84. L'organització de les visites es farà per tal que els menors puguin mantenir i desenvolupar relacions familiars de la manera més normal possible i tenir oportunitats de reinserció social.

85.1. Les autoritats institucionals ajudaran els menors a mantenir un contacte adequat amb el món exterior i els proporcionaran els mitjans adients per fer-ho.

85.2. La comunicació i les visites podran estar subjectes a les restriccions i el control necessaris per a les exigències de continuació de les investigacions criminals, el manteniment del bon ordre, la protecció i seguretat, la prevenció de les infraccions penals i la protecció de les víctimes del delictes, però aquestes restriccions, incloses les restriccions específiques ordenades per una autoritat judicial, de totes maneres hauran de permetre un grau mínim acceptable de contacte.

85.3. Tota informació que es rebi sobre la mort o la malaltia greu de qualsevol parent proper del menor se li comunicarà immediatament.

86.1. Com a part del règim normal, es permetrà que els menors gaudeixin de permisos regulars, bé escortats o sols. A més, es permetrà que els menors surtin de la institució per raons humanitàries.

86.2. Si els permisos regulars no són viables, es disposarà que hi hagi visites addicionals o que siguin més llargues dels familiars o altres persones que puguin fer una contribució positiva al desenvolupament del menor.

E.12. Llibertat de pensament, de consciència i de religió

87.1. S'haurà de respectar la llibertat de pensament, de consciència i de religió del menor.

87.2. El règim institucional s'organitzarà per permetre, en la mesura que sigui possible, que els menors practiquin la seva religió i segueixin les seves creences, assisteixin a serveis o trobades dirigits per representants autoritats de la religió o creença en qüestió, rebin visites privades dels esmentats representats de la seva religió o creença i tinguin en el seu poder llibres o literatura relatius a la seva religió o creença.

87.3. No es podrà obligar els menors a practicar cap religió, seguir cap creença, assistir a serveis religiosos o reunions, participar en pràctiques religioses ni acceptar visites de representants de cap religió o creença.

E.13. Bon ordre

E.13.1. Plantejament general

88.1. Es mantindrà el bon ordre mitjançant la creació d'un entorn protegit i segur en el qual es respectin la dignitat i la integritat física del menor i s'assoleixin els principals objectius de desenvolupament.

88.2. Es prestarà especial atenció a la protecció de menors vulnerables i a la prevenció de la victimització.

88.3. El personal desenvoluparà un plantejament dinàmic de la protecció i la seguretat fonamentat en la construcció de relacions positives amb els menors en les institucions.

88.4. S'encoratjarà els menors a comprometre's, individualment i col·lectivament, en el manteniment del bon ordre en la institució.

E.13.2. Escorcolls

89.1. Hi haurà procediments detallats relatius a l'escorcoll dels menors, el personal, els visitants i les instal·lacions. Les situacions en les quals aquests escorcolls són necessaris i la seva naturalesa seran definides per la legislació nacional.

89.2. Els escorcolls respectaran la dignitat dels menors afectats i, en la mesura que sigui possible, la seva intimitat. Els menors hauran de ser escorcollats per personal del mateix sexe. Les inspeccions íntimes relacionades hauran d'estar justificades per una sospita raonable en cada cas individual i només les podrà portar a terme un metge.

89.3. Només s'escorcollarà els visitants si hi ha una sospita raonable que poden tenir alguna cosa en el seu poder que amenaça la protecció i la seguretat de la institució.

89.4. Es formarà el personal perquè porti a terme escorcolls efectius però que, al mateix temps, respectin la dignitat de les persones escorcollades i les seves possessions personals.

E.13.3. Ús de la força, coerció física i armes

90.1. El personal no podrà utilitzar la força contra els menors excepte, com a últim recurs, per raons d'autodefensa o en cas d'intent de fuga, resistència física a una ordre judicial, risc directe d'autolesions, perjudici a tercers o danys greus a la propietat.

90.2. La força utilitzada serà la mínima necessària i se l'aplicarà durant el temps més curt possible.

90.3. El personal que s'ocupi directament dels menors haurà de rebre formació en tècniques que permetin l'ús mínim de la força per reprimir els comportaments agressius.

90.4. Hi haurà procediments detallats relatius a l'ús de la força, entre altres estipulacions sobre:

- a. els diferents tipus de força que es podran utilitzar;
- b. les circumstàncies en les quals es podrà utilitzar cada tipus de força;

- c. els membres de personal autoritzats a utilitzar els diferents tipus de força;
- d. el grau d'autoritat requerit abans que s'utilitzi la força;
- e. els informes que s'han d'emplenar quan s'ha utilitzat la força; i
- f. el procés de revisió d'aquests informes.

91.1. No s'utilitzaran manilles ni camises de força, excepte quan formes menys intensives d'ús de la força hagin fracassat. També és podran utilitzar manilles si són essencials com a mesura preventiva contra comportaments violents o fugues durant un trasllat. Quan el menor comparegui davant d'una autoritat judicial o administrativa, se li hauran de treure les manilles, llevat que l'autoritat en qüestió decideixi altrament.

91.2. Els instruments de coerció no s'aplicaran mai durant més temps de l'estrictament necessari. És prohibirà l'ús de cadenes i grillons.

91.3. La manera d'utilitzar els instruments de coerció haurà d'estar especificada en la legislació nacional.

91.4. Només es recorrerà excepcionalment a l'aïllament en una cel·la d'aïllament com a mitjà de coerció temporal i només durant poques hores, i en cap cas no podrà ser superior a vint-i-quatre hores. S'informarà un metge de l'aïllament i se li donarà accés immediat al menor afectat.

92. No es permetrà que el personal en institucions en les quals els menors estan privats de llibertat portin armes, llevat que un operatiu d'emergència ho exigeixi. Està prohibit portar i utilitzar armes letals en les institucions de benestar social i de salut mental.

E.13.4. Separació per raons de protecció i seguretat

93.1. Si, en casos molt excepcionals, un menor determinat necessita que se'l separi dels altres per raons de protecció o seguretat, la decisió la prendrà l'autoritat competent sobre la base de procediments clars establerts en la legislació nacional que especifiquin la naturalesa de la separació, la seva durada màxima i els motius pels quals se la pot imposar.

93.2 Aquesta separació estarà subjecta a revisió periòdica. A més, el menor podrà presentar una reclamació d'acord amb la Regla 121 sobre qualsevol aspecte de la separació. S'informarà un metge de la separació i se li donarà immediatament accés al menor afectat.

E.13.5. Disciplina i càstig

94.1. Els procediments disciplinaris seran mecanismes d'últim recurs. Es donarà prioritat a la resolució restaurativa de conflictes i a la interacció educativa amb el propòsit de validació de les normes per sobre dels expedients disciplinaris i els càstigs formals.

94.2. Només es podran definir com a falta disciplinària les conductes susceptibles de constituir una amenaça per al bon ordre, la protecció i la seguretat.

94.3. La legislació nacional haurà de determinar els actes o omissions que constitueixen falta disciplinària, els procediments a seguir en els expedients disciplinaris, els tipus i durada del càstig que es pugui imposar, l'autoritat competent per imposar el càstig, i el procés d'apel·lació.

94.4. S'haurà d'informar els menors acusats de faltes disciplinàries, immediatament i d'una manera i amb un llenguatge que puguin entendre, de la natura de l'acusació contra ells, i se'ls hauran de donar el temps i les facilitats necessaris perquè preparin la defensa; se'ls permetrà que es defensin en persona o amb l'assistència dels seus pares o representants legals o, quan així ho exigeixi l'interès de la justícia, mitjançant assistència lletrada.

95.1. Els càstigs disciplinaris s'elegiran, en la mesura que sigui possible, pel seu impacte educatiu. La seva duresa haurà d'estar justificada per la gravetat del delictes.

95.2. Estaran prohibits els càstigs col·lectius, els càstigs corporals, el càstig per reclusió en una cel·la fosca, i qualsevol altra forma de càstig inhumà o degradant.

95.3. No s'imposarà als menors l'aïllament en una cel·la de càstig.

95.4. L'aïllament a efectes disciplinaris només es podrà imposar en casos excepcionals en els quals altres sancions no serien efectives. Aquest aïllament serà per

un període específic de temps, que serà el més curt possible. El règim durant l'aïllament haurà de proporcionar un contacte humà adequat, permetre l'accés a material de lectura i oferir com a mínim una hora diària d'exercici a l'aire lliure si el temps ho permet.

95.5. S'informarà un metge de la mesura d'aïllament i se li donarà accés al menor afectat.

95.6. El càstig disciplinari no podrà incloure la restricció dels contactes amb la família ni les visites, llevat que la falta disciplinària estigui relacionada amb aquests contactes o visites.

95.7. No es podrà restringir l'exercici d'acord amb els termes de la Regla 81 com a part d'un càstig disciplinari.

E.14. Trasllat entre institucions

96. Es traslladarà els menors quan es pugui respondre d'una manera més efectiva en una altra institució als criteris inicials per al seu internament o a la promoció de la seva reinserció, o quan riscos seriosos de protecció i seguretat facin que el trasllat sigui essencial.

97. No es podrà traslladar els menors com a mesura disciplinària.

98. Es podrà traslladar el menor d'un tipus d'institució a un altre si així ho prescriu la llei i així ho ordena una autoritat judicial o administrativa després que s'hagi portat a terme una investigació adequada.

99.1. Es transferiran tota la informació rellevant i les dades relatives al menor a fi de garantir la continuïtat de l'assistència.

99.2. Les condicions en les quals es transportarà els menors hauran de satisfer els requeriments d'una detenció humana.

99.3. S'haurà de respectar l'anonimat i la intimitat dels menors transportats.

E.15. Preparació per a la posada en llibertat

100.1. Tots els menors privats de llibertat rebran assistència a l'hora de fer la transició a la vida en la comunitat.

100.2. Tots els menors la culpabilitat dels quals hagi estat establerta rebran preparació per a la seva posada en llibertat mitjançant formes especials d'intervenció.

100.3. Aquestes intervencions s'inclouran en el pla individual d'acord amb els termes de la Regla 79.1 i se les executarà dins de termini abans de la posada en llibertat.

101.1. S'adoptaran mesures que garanteixin la tornada progressiva del menor a la vida en la societat lliure.

101.2. Aquestes mesures haurien d'incloure permisos addicionals, i la llibertat parcial o condicional combinada amb un suport social efectiu.

102.1. Des del començament de la privació de llibertat les autoritats institucionals i els serveis i organismes que supervisen i assisteixen els menors alliberats hauran de treballar en estreta col·laboració a fi que els menors es puguin tornar a establir en la comunitat, per exemple:

- a. ajudant-los a tornar amb la seva família o buscant una família d'acollida, i ajudant-los a desenvolupar altres relacions socials;
- b. buscant-los allotjament;
- c. continuant la seva educació o formació;
- d. trobant-los feina;
- e. remetent-los a les organitzacions socials i d'assistència sanitària apropiades; i
- f. proporcionant-los ajuda econòmica.

102.2. Es donarà accés als representants dels serveis i organismes esmentats als menors en institucions, perquè els ajudin a preparar-se per a la posada en llibertat.

102.3. Aquests serveis i organismes estaran obligats a proporcionar assistència efectiva i en els terminis adequats per a la posada en llibertat abans de les dates previstes de la posada en llibertat.

103. Quan els menors aconseguixin la llibertat condicional, l'aplicació de la llibertat condicional estarà subjecta als mateixos principis que guien l'execució de sancions i mesures aplicades en la comunitat d'acord amb aquestes regles.

E.16. Menors estrangers

104.1 Es tractarà als menors estrangers que s'hagin d'estar al país en el qual se'ls té en detenció de la mateixa manera que els altres menors.

104.2 Mentre no es prengui cap decisió definitiva sobre el trasllat dels menors al seu país d'origen, se'ls tractarà com als altres menors.

104.3. Si s'ha decidit traslladar-los, se'ls prepararà per a la reintegració en els seus països d'origen. Sempre que es pugui, hi hauria d'haver una estreta cooperació amb els organismes de benestar social i justícia a fi de garantir l'assistència necessària per als menors immediatament després de la seva arribada al país d'origen.

104.4. S'informarà els menors estrangers de les possibilitats de sol·licitar que l'execució de la privació de llibertat tingui lloc en el seu país d'origen.

104.5. Es permetrà que els menors estrangers gaudeixin de visites més llargues o altres formes de contacte amb el món exterior quan sigui necessari per compensar el seu aïllament social.

105.1. S'informarà immediatament els menors estrangers internats en institucions del seu dret de sol·licitar contactes amb el representant diplomàtic o consular del seu Estat i de disposar de facilitats raonables per comunicar-s'hi.

105.2. Es proporcionaran als menors nacionals d'estats sense representació diplomàtica o consular en el país i als refugiats o persones apàtrides facilitats similars per comunicar-se amb el representant diplomàtic de l'Estat que s'encarregui dels seus interessos o amb l'autoritat nacional o internacional que tingui la tasca d'ocupar-se dels interessos d'aquestes persones.

105.3. Les autoritats institucionals i de benestar social cooperaran plenament amb els representants diplomàtics o consulars que representin als menors a fi de respondre a les seves necessitats específiques.

105.4. A més, es proporcionarà als menors estrangers que s'enfrontin a una expulsió assessorament legal i assistència a aquest respecte.

E.17. Minories ètniques i lingüístiques en institucions

106.1. S'adoptaran mesures especials per respondre a les necessitats dels menors que pertanyen a minories ètniques o lingüístiques internats en institucions.

106.2. En la mesura que sigui viable, es permetrà que els diferents grups continuïn les seves pràctiques culturals en la institució.

106.3. Es respondrà a les necessitats lingüístiques mitjançant el recurs a intèrprets competents i proporcionant materials escrits en totes les llengües utilitzades en cada institució en particular.

106.4. S'adoptaran mesures especials per oferir cursos als menors que no dominin l'idioma oficial.

E.18. Menors amb discapacitats

107.1. Els menors amb discapacitats haurien de ser internats en institucions ordinàries en les quals l'allotjament ha estat adaptat a les seves necessitats.

107.2. Es traslladarà els menors amb discapacitats amb necessitats a les quals no es pugui respondre en les institucions ordinàries a institucions especialitzades que puguin respondre a les seves necessitats.

Part especial

F.1. Custòdia policial, detenció preventiva i altres formes de privació de llibertat abans de la sentència

108. Tots els infractors menors d'edat detinguts la culpabilitat dels quals no hagi estat declarada per un tribunal tindran dret a la presumpció d'innocència i la possibilitat que en el futur se'ls condemni per un delicte no haurà d'influir en el règim al qual se'ls sotmeti.

109. Es tindrà en compte l'especial vulnerabilitat dels menors durant el període inicial de detenció, a fi d'assegurar que, en tot moment, se'ls tracti amb total respecte per la seva dignitat i integritat personal.

110. A fi de garantir l'atenció a aquests menors les organitzacions que en seran responsables després de la seva posada en llibertat o mentre estiguin sota custòdia o subjectes a sancions o mesures aplicades en la comunitat en el futur els prestaran assistència immediata.

111. Només es podrà restringir la llibertat d'aquests menors en la mesura que ho justifiqui el propòsit de la seva detenció.

112. No s'obligarà aquests menors a treballar ni prendre part en intervencions ni activitats a les quals no es pugui obligar a participar els menors en la comunitat.

113.1. Es posaran tota una sèrie d'intervencions i activitats a disposició dels menors detinguts la culpabilitat dels quals no hagi estat establerta.

113.2. Si aquests menors sol·liciten participar en intervencions per a menors la culpabilitat dels quals ha estat establerta, se'ls permetrà fer-ho, si és possible.

F.2. Institucions de benestar social

114. Les institucions de benestar social són principalment institucions obertes i proporcionaran allotjament tancat només en casos excepcionals i pel temps més curt que es pugui.

115. Totes les institucions de benestar social hauran d'estar acreditades i registrades davant les autoritats públiques competents i l'assistència que proporcionin s'haurà d'atendre a les normes nacionals pertinents.

116. Es tractarà els infractors menors d'edat integrats amb altres menors en institucions de benestar social com als altres menors.

F.3. Institucions de salut mental

117. Els menors infractors en institucions de salut mental rebran el mateix tractament general que els altres menors en aquestes institucions i tindran el mateix règim d'activitats que els altres menors privats de llibertat.

118. El tractament del problema de salut mental en aquestes institucions s'establirà només sobre la base de raons mèdiques, s'atindrà a les normes nacionals reconegudes i acreditades prescrites per a les institucions de salut mental i es regirà pels principis continguts en els instruments internacionals pertinents.

119. En les institucions de salut mental, les normes de protecció i seguretat per als infractors menors d'edat s'establiran principalment sobre la base de raons mèdiques.

Part IV – Assessorament i assistència jurídica

120.1. Els menors i els seus pares o representants legals tenen dret a assessorament i assistència jurídica en tots els assumptes relacionats amb la imposició i aplicació de sancions o mesures.

120.2. Les autoritats competents hauran de proporcionar als menors les facilitats raonables perquè tinguin un accés efectiu i confidencial a l'assessorament i l'assistència, incloses visites dels assessors jurídics sense cap mena de restricció i sense supervisió.

120.3. L'Estat proporcionarà assistència jurídica gratuïta als menors, als seus pares o als seus representants legals quan l'interès de la justícia així ho exigeixi.

Part V – Procediments de reclamació. Inspecció i control

G. Procediments de reclamació

121. Els menors i els seus pares o tutors tindran oportunitats suficients de presentar sol·licituds o reclamacions a l'autoritat responsable de la institució on els menors estiguin internats o de la sanció o mesura aplicada a la qual estiguin subjectes.

122.1. Els procediments per presentar sol·licituds o reclamacions seran senzills i efectius. Les decisions sobre aquestes sol·licituds o reclamacions s'hauran de prendre sense dilació.

122.2. La mediació i la resolució restaurativa de conflictes tindran prioritat com a mitjans per resoldre les reclamacions o satisfer les sol·licituds

122.3. Si es nega una sol·licitud o es rebutja una queixa, se li hauran d'explicar les raons al menor i, quan sigui pertinent, al pare o tutor que l'hagi presentat. El menor o, quan sigui pertinent, el pare o tutor, tindran el dret d'apel·lar a una autoritat independent i imparcial.

122.4. Aquesta autoritat executarà el procés d'apel·lació:

- a. d'una manera que tingui en compte els menors i les seves necessitats i problemes;
- b. mitjançant persones que tenen una bona comprensió dels problemes relacionats amb els menors; i
- c. en un lloc com més proper es pugui a la institució en la qual està internat el menor o al lloc en el qual s'executin les sancions o mesures aplicades en la comunitat a les quals estigui subjecte el menor.

122.5. Encara que la queixa o sol·licitud inicials o el procés d'apel·lació subsegüent siguin principalment per escrit, el menor tindrà la possibilitat que se l'escolti personalment.

123. No es castigarà els menors per haver expressat una sol·licitud o haver presentat una queixa sobre l'allotjament.

124. Els menors i els seus pares o representants legals tindran el dret de procurar-se assessorament jurídic sobre les queixes i els processos d'apel·lació i de beneficiar-se d'assessorament legal quan l'interès de la justícia així ho exigeixi.

H. Inspecció i control

125. Un organisme governamental inspeccionarà amb regularitat les institucions en les quals els menors són privats de llibertat i les autoritats que executen les sancions i mesures aplicades en la comunitat, a fi d'avaluar si funcionen de conformitat amb els requeriments de la legislació nacional i internacional, i les disposicions d'aquestes regles.

126.1. Les condicions en aquestes institucions i el tractament dels menors privats de llibertat o subjectes a sancions o mesures aplicades en la comunitat estaran controlats per un o més organismes independents als quals els menors tindran accés confidencial i les conclusions dels quals es faran públiques.

126.2. En aquest control independent, es prestarà especial atenció a l'ús de la força, les restriccions, les sancions disciplinàries i altres formes de tractament particularment restrictives.

126.3. Tots els casos de mort o lesions greus en menors s'investigaran sense dilació, amb determinació i de manera independent.

126.4. S'encoratjarà aquests organismes de control independents a cooperar amb els organismes internacionals legalment autoritzats a visitar les institucions en les quals estan internats els menors privats de llibertat.

Part VI – Personal

127.1. S'establirà una política integrada relativa al personal responsable de l'execució de sancions i mesures aplicades en la comunitat en un document formal que en cobreixi la contractació, la selecció, la formació, la categoria, les responsabilitats de gestió i les condicions laborals.

127.2. Aquesta política també especificarà les normes ètiques fonamentals que haurà d'adoptar el personal que s'ocupi dels menors i centrar-se en el grup de menors objectiu en qüestió. També haurà de preveure un mecanisme efectiu que s'ocupi de les violacions de les normes ètiques i professionals.

128.1. Hi haurà procediments especials de reclutament i selecció del personal que s'hagi d'ocupar dels menors les quals hauran de tenir en compte les qualitats de caràcter i les qualificacions professionals necessàries per treballar amb els menors i les seves famílies.

128.2. Els procediments de reclutament i selecció seran explícits, clars, equitatius i no discriminatoris.

128.3. El reclutament i la selecció del personal hauran de tenir en compte la necessitat de contractar homes i dones amb les capacitats necessàries per treballar amb la diversitat lingüística i cultural dels menors dels quals seran responsables.

129.1. El personal responsable de l'execució de sancions i mesures aplicades en la comunitat i de la privació de llibertat dels menors tindrà la formació inicial adequada, que haurà d'abastar els aspectes teòrics i pràctics de la seva feina, i rebrà assessorament que li permeti tenir una comprensió realista del seu particular àmbit d'activitat, les seves obligacions pràctiques, i els requisits de la seva feina relatius als aspectes ètics.

129.2. Es reforçarà i desenvoluparà periòdicament la competència professional del personal mitjançant formacions en el lloc de treball, supervisió i informes de resultats i avaluacions dels progressos.

129.3. La formació se centrarà en:

- a. els valors ètics i els valors fonamentals de la professió en qüestió;
- b. les salvaguardes nacionals i els instruments internacionals relatius als drets de la infància i la protecció dels menors contra tractaments inacceptables;
- c. el dret de la joventut i el dret de família, la psicologia del desenvolupament, i el treball social i educatiu amb menors;
- d. la instrucció del personal sobre com guiar i motivar els menors, guanyar-se el seu respecte, i proporcionar-los perspectives i models socials positius;
- e. l'establiment i el manteniment d'una relació professional amb els menors i les seves famílies;
- f. els mètodes provats d'intervenció i bones pràctiques;
- g. els mètodes per tractar amb la diversitat dels menors afectats; i
- h. les maneres de cooperar en equips multidisciplinaris i també amb altres institucions implicades en el tractament de menors individuals.

130. El personal encarregat de l'execució de sancions i mesures aplicades en la comunitat i de la privació de llibertat de menors serà prou nombrós per desenvolupar

efectivament les seves diferents tasques i haurà d'incloure un ventall suficient d'especialistes per respondre a les necessitats dels menors al seu càrrec.

131.1. Normalment el personal hauria de tenir contracte permanent.

131.2. S'encoratjarà el treball voluntari adequat per contribuir a les activitats amb menors.

131.3. L'autoritat responsable de l'execució de sancions o mesures també es la responsable d'assegurar que es compleixin els requisits d'aquestes regles, fins i tot quan altres organitzacions o individus estiguin implicats en el procés d'execució, tant si se'ls paga pels seus serveis com si no.

132. Es contractarà el personal d'una manera que asseguri la continuïtat en el tractament dels menors.

133. El personal que treballi amb menors haurà de tenir les condicions laborals i de pagament apropiades, proporcionades a la naturalesa de la seva feina i comparables amb les condicions d'altres contractats en activitats professionals similars.

134.1. Per tal de millorar la cooperació efectiva entre el personal que treballa amb menors en la comunitat i el que treballa en entorns custodiats, s'encoratjarà la possibilitat d'enviar aquests dos grups en comissió de servei o d'oferir-los formació perquè treballin l'un en l'entorn de l'altre.

134.2. Les restriccions pressupostàries no podran portar mai a l'enviament en comissió de servei de persones que no tinguin les qualificacions necessàries.

Part VII – Avaluació, recerca, treball amb els mitjans de comunicació i el públic

I. Avaluació i recerca

135. Les sancions i mesures dissenyades per als menors hauran de ser desenvolupades sobre la base de la recerca i l'avaluació científica.

136.1. A aquest efecte, es recolliran dades comparatives que permetin avaluar l'èxit o el fracàs tant de les mesures d'internament com de les sancions i mesures aplicades en

la comunitat. Aquesta avaluació haurà de tenir en compte les taxes de reincidència i les seves causes.

136.2. També es recolliran dades sobre les circumstàncies personals i socials dels menors i sobre les condicions en les institucions on se'ls pugui internar.

136.3. Les autoritats seran responsables de recollir i agrupar les dades estadístiques de manera que permetin la comparació regional i d'altres tipus.

137. Es fomentarà la recerca criminològica en tots els aspectes del tractament de menors portada a terme per organismes independents mitjançant la provisió de suport financer i l'accés a les dades i institucions. Les conclusions de la recerca es publicaran, també quan la recerca hagi estat encarregada per autoritats nacionals.

138. La recerca respectarà la intimitat dels menors i complirà les normes de la legislació nacional i internacional relativa a la protecció de dades.

J. Treball amb els mitjans de comunicació i el públic

139.1. Periòdicament es proporcionarà als mitjans de comunicació i al públic informació concreta sobre les condicions en les institucions de privació de llibertat de menors i sobre els passos que s'han fet per executar sancions i mesures aplicades en la comunitat.

139.2. S'informarà els mitjans de comunicació i el públic de l'objectiu de les sancions i mesures aplicades en la comunitat i de la privació de llibertat de menors, així com també del treball del personal que les executa, a fi de fomentar una millor comprensió de la funció d'aquestes sancions o mesures en la societat.

140. S'encoratjarà les autoritats responsables a publicar informes periòdics sobre els desenvolupaments en les institucions de menors i l'execució de sancions i mesures aplicades en la comunitat.

141. Es donarà accés als mitjans de comunicació i als membres del públic amb un interès professional en els assumptes relacionats amb els menors a les institucions en les quals estan internats els menors, sempre que es protegeixin la intimitat i altres drets dels menors.

Part VIII – Actualització de les regles

142. Aquestes regles s'actualitzaran periòdicament.